

บทบาทของหนังสือพิมพ์ในการรื้อฟื้นการเรียนรู้ทางการเมือง
กับประชาชน : ศึกษากรณีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
เมื่อวันที่ 13 กันยายน 2535

นายกิตติศักดิ์ ฤกษ์ทวีสุข

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาดำรงหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาการปกครอง

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2539

ISBN 974-634-782-9

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

THE ROLE OF NEWSPAPERS IN POLITICAL SOCIALIZATION OF THE
THAI PEOPLE : A CASE STUDY OF THE SEPTEMBER 13, 1992
GENERAL ELECTION

MR. KITTISAK RERKTAVEESUK

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Arts

Department of Government

Graduate School

Chulalongkorn University

1996

ISBN 974-634-782-9

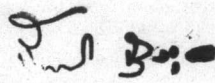
หัวข้อวิทยานิพนธ์ บทบาทของหนังสือพิมพ์ในการให้การเรียนรู้ทางการเมืองกับประชาชน :
ศึกษากรณีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ 13 กันยายน
2535

โดย นายกิตติศักดิ์ ฤกษ์ทวีสุข

ภาควิชา การปกครอง

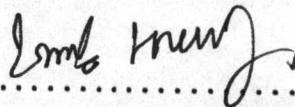
อาจารย์ที่ปรึกษา ศาสตราจารย์ ดร.สุจิต บุญบงการ

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของ
การศึกษาตามหลักสูตร ปริณิฎา มหาบัณฑิต

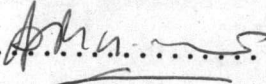

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.สันติ ฤกษ์สุวรรณ)

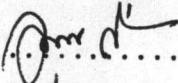
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ประหยัด หงษ์ทองคำ)

.....ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
(ศาสตราจารย์ ดร.สุจิต บุญบงการ)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.อนุสรณ์ ลิ้มมณี)

กิตติศักดิ์ ฤกษ์ทวีสุข : บทบาทของหนังสือพิมพ์ในการให้การเรียนรู้ทางการเมืองกับ
ประชาชน : ศึกษากรณีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ 13 กันยายน 2535
(THE ROLE OF NEWSPAPERS IN POLITICAL SOCIALIZATION OF THE THAI
PEOPLE : A CASE STUDY OF THE SEPTEMBER 13, 1992 GENERAL ELECTION)
อ.ที่ปรึกษา : ศ.ดร.สุจิต บุญบงการ, 117 หน้า, ISBN 974-634-782-9

วัตถุประสงค์ของการศึกษาในวิทยานิพนธ์นี้เพื่อทราบถึงบทบาทและการทำหน้าที่สื่อมวลชนของ
หนังสือพิมพ์ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ 13 กันยายน 2535 โดยมีฐานคติในการ
ศึกษาคือสื่อมวลชนจะทำหน้าที่เป็นเครื่องมือในการเสริมสร้างการเรียนรู้ทางการเมืองให้แก่ประชาชน
โดยใช้วิธีการศึกษาด้านการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงคุณภาพ (qualitative survey และ contents
analysis) จากหนังสือพิมพ์ที่จำหน่ายในช่วง 30 มิถุนายน - 13 กันยายน 2535 แยกเป็น 2 กลุ่ม
ตัวอย่าง คือ กลุ่มแนวนิยม (popular newspapers) ได้แก่ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ และเดลินิวส์
กับกลุ่มแนวคุณภาพ (quality newspapers) ได้แก่ หนังสือพิมพ์มติชน ผู้จัดการรายวัน และ
สยามโพสต์

ผลการศึกษา พบว่า หนังสือพิมพ์ทั้ง 2 กลุ่ม ได้ให้การเรียนรู้ทางการเมืองกับประชาชน
โดยให้ความสำคัญและมีบทบาทในการเสนอข่าวการเลือกตั้งดังกล่าวอย่างเท่าเทียมกัน ด้วยการเสนอข่าว
ในลักษณะใหญ่ ๆ คล้ายคลึงกัน อันได้แก่ ความเคลื่อนไหวของพรรคการเมือง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
ความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับเหตุการณ์พฤษภาทมิฬ ความรู้เกี่ยวกับการเลือกตั้งทั่วไป และการทุจริตใน
การเลือกตั้ง และได้แสดงบทบาทอย่างมากในการชี้นำประชาชนเพื่อให้ไปใช้สิทธิเลือกตั้งผู้สมัครหรือ
พรรคการเมืองที่อยู่ในฝ่ายต่อต้านรัฐบาลพลเอกสุจินดา คราประยูร

ภาควิชา การปกครอง
สาขาวิชา การปกครอง
ปีการศึกษา 2539

ลายมือชื่อนิสิต *Nov. O.*
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา *[Signature]*
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

##C 531896 : MAJOR GOVERNMENT
KEY WORD:

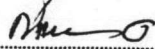

KITTISAK RERKTAVEESUK : THE ROLE OF NEWSPAPERS IN POLITICAL
SOCIALIZATION OF THE THAI PEOPLE : A CASE STUDY OF THE
SEPTEMBER 13, 1992 GENERAL ELECTION. THESIS ADVISOR :
PROF.DR.SUCHIT BUNBONGKARN 117 pp. ISBN 974-634-782-9

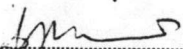
The objective of the thesis is to study the role of newspapers as a mass media in the general election on September 13, 1992 by assuming that newspapers should be served as a tool disseminating political knowledge to the people. The qualitative survey and contents analysis are used in the study. The newspapers under the study are those distributed from June 30, 1992 to September 13, 1992. They can be divided into two groups. The first is the popular newspapers and the latter is the quality newspapers.

The study finds that the two groups of the newspapers play an important role as an agent of political socialization by increasing the political knowledge of the people. They emphasize the role in presenting the election news equally. Such topics of the news are the activities of political parties, members of parliament, violent incidents and cheating in the elections etc. The newspapers play an important role in persuading the people to vote for the member of parliament candidates or the political parties which opposed General Suchinda Kraprayoon's government.

ภาควิชา การปกครอง.....

ลายมือชื่อนิสิต.....

สาขาวิชา การปกครอง.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ปีการศึกษา 2539.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดีก็เพราะได้รับความช่วยเหลืออย่างดียิ่งจาก ศาสตราจารย์ ดร.สุจิต บุญบงการ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งได้ให้คำแนะนำและ ข้อคิดเห็นต่าง ๆ ในการวิจัยมาโดยตลอด และรองศาสตราจารย์ ประหยัด หงษ์ทองคำ กับ รองศาสตราจารย์ ดร.อนุสรณ์ ลิ้มมณี ซึ่งกรุณาได้รับเป็นประธานและกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ จึงขอขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูงมา ณ ที่นี้

ทำยนี้ ผู้วิจัยใคร่ขอกราบขอบพระคุณคุณุ่ขุ่ย เชียงเห็น และคุณุ่อ้อย แซ่เตียว บิดา และมารดา ซึ่งได้ให้การสนับสนุนและให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยเสมอมา นอกจากนี้ผู้วิจัยขอขอบคุณุ่ คุณุ่สนิสา ฤกษ์ทวีสุข และเด็กชายสรารุณี ฤกษ์ทวีสุข ซึ่งได้ให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยเสมอมา เช่นเดียวกันจนสำเร็จการศึกษา

กิตติศักดิ์ ฤกษ์ทวีสุข

กันยายน 2539

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ข
กิตติกรรมประกาศ.....	ค
สารบัญ.....	ง
สารบัญตาราง.....	ช

บทที่

1	บทนำ.....	1
	ความเป็นมาและความสำคัญของเรื่อง.....	1
	วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	5
	ขอบเขตของการศึกษา.....	5
	วิธีการศึกษา.....	6
	แนวความคิดและทฤษฎีที่ใช้ในการศึกษา.....	7
	สมมติฐานของการวิจัย.....	7
	ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	8
	นิยามศัพท์ที่ใช้ในการศึกษา.....	8
	การนำเสนอเรื่อง.....	9

สารบัญ

บทที่		หน้า
2	ทฤษฎีและแนวความคิดเกี่ยวกับสื่อมวลชนและการเรียนรู้ทางการเมือง.....	11
	แนวความคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้ทางการเมือง.....	11
	ทฤษฎีว่าด้วยสื่อมวลชน.....	20
	แนวความคิดและทฤษฎีว่าด้วยการสื่อสารทางการเมือง.....	32
	แนวความคิด บทบาท และหน้าที่ของสื่อมวลชนในระบบการเมือง.....	36
	สื่อมวลชนกับการให้การเรียนรู้ทางการเมือง.....	42
3	หนังสือพิมพ์ไทยและการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่	
	13 กันยายน 2535.....	46
	หนังสือพิมพ์ไทย.....	46
	บทบาทของหนังสือพิมพ์ไทยในทางการเมือง.....	50
	การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ 13 กันยายน 2535...	53
	ความเป็นมาของการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่	
	13 กันยายน 2535.....	55
4	วิเคราะห์บทบาทของหนังสือพิมพ์ในการให้การเรียนรู้ทางการเมืองแก่	
	ประชาชน.....	59
	การเสนอข่าวสารของหนังสือพิมพ์ที่ศึกษาเกี่ยวกับการเลือกตั้งเมื่อ	
	วันที่ 13 กันยายน 2535.....	59
	หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ.....	60
	หนังสือพิมพ์มติชน.....	68
	หนังสือพิมพ์เดลินิวส์.....	78

สารบัญ

บทที่		หน้า
4	หนังสือพิมพ์ผู้จัดการรายวัน.....	83
	หนังสือพิมพ์สยามโพสต์.....	85
	วิเคราะห์การให้ความสำคัญและบทบาทในการ เสนอข่าวการ เลือกตั้ง ของหนังสือพิมพ์แนวนิยมและแนวคุณภาพ.....	98
	วิเคราะห์การแสดงบทบาทขึ้นาประชาชนของหนังสือพิมพ์แนวนิยมและ แนวคุณภาพ.....	104
5	บทสรุปและข้อ เสนอแนะ.....	107
	ข้อ เสนอแนะ.....	109
	รายการอ้างอิง.....	112
	ประวัติผู้ เขียน.....	117

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	แสดงการใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ 13 กันยายน 2535 จําแนกรายภาค.....	58
2	แสดงการนำเสนอข่าวในแต่ละประเด็นเกี่ยวกับการเลือกตั้งของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ช่วง 30 มิถุนายน - 13 กันยายน 2535.....	67
3	แสดงการนำเสนอข่าวในแต่ละประเด็นเกี่ยวกับการเลือกตั้งของหนังสือพิมพ์มติชน ช่วง 30 มิถุนายน - 13 กันยายน 2535.....	77
4	แสดงการนำเสนอข่าวในแต่ละประเด็นเกี่ยวกับการเลือกตั้งของหนังสือพิมพ์เดลินิวส์ ช่วง 30 มิถุนายน - 13 กันยายน 2535.....	82
5	แสดงการนำเสนอข่าวในแต่ละประเด็นเกี่ยวกับการเลือกตั้งของหนังสือพิมพ์ผู้จัดการรายวัน ช่วง 30 มิถุนายน - 13 กันยายน 2535.....	84
6	แสดงการนำเสนอข่าวในแต่ละประเด็นเกี่ยวกับการเลือกตั้งของหนังสือพิมพ์สยามโพสต์ ช่วง 30 มิถุนายน - 13 กันยายน 2535.....	86
7	แสดงข้อความพาดหัวข่าวการเลือกตั้งเมื่อวันที่ 13 กันยายน 2535 (ช่วง 30 มิถุนายน - 13 กันยายน 2535).....	87

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
8	แสดงการเปรียบเทียบการให้ความสำคัญในการคงรูปเล่มของหนังสือพิมพ์ทั้ง 5 ฉบับ.....	99
9	แสดงการเปรียบเทียบการนำเสนอในประเด็นเกี่ยวกับการเลือกตั้งของหนังสือพิมพ์ทั้ง 5 ฉบับ.....	101